

Розділ XVI

ДІЯЛЬНІСТЬ СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕК У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

СОЛОДУХІНА М. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
директор Наукової бібліотеки

ІВАНІЙЧУК Т. Ю.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
заступник директора Наукової бібліотеки

БІБЛІОТЕЧНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ У ВНЗ

Важливою ділянкою роботи бібліотеки ВНЗ є інформаційно-аналітична складова, пов'язана з ліцензуванням освітньої діяльності закладів освіти.

Відповідно до пункту 6 частини першої статті 7, частини другої статті 9 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» Кабінет Міністрів України своєю постановою від 30.12.2015 № 1187 затвердив Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти [1].

До переліку документів, що підтверджують відповідність закладу освіти вимогам щодо провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти відносяться, зокрема, і відомості про навчально-методичне та інформаційне забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти (крім розширення провадження освітньої діяльності в разі збільшення ліцензованого обсягу) (додатки 5 і 6). Технологічні вимоги щодо матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти наведено у додатках 13–15.

Новацією процесу ліцензування у ВНЗ став процес ліцензування аспірантури, як окремого освітньо-наукового рівня освітньої діяльності. Це відповідає вимогам п. 6 Ліцензійних умов: «започаткування провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти закладом освіти за новою спеціальністю, іншим рівнем вищої освіти та збільшення ліцензованого обсягу, крім випадків, передбачених Законом України «Про вищу освіту», є розширенням провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти і підлягає ліцензуванню у встановленому порядку».

Загалом на сьогодні значно змінено порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) [2], а також розроблено нові рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти [3].

Здійснення інформаційно-аналітичної діяльності співробітниками НБ НУ ОЮА в межах ліцензування являє собою складний процес, який пов'язаний з відбором, систематизацією великого масиву інформації з АБІС Unilib, організаційно-розпорядчої документації та викладенням результату у відповідній до вимог формі.

Варто зазначити, що деякі фахівці не відносять до цього виду діяльності придбання, систематизацію, переклад і поширення документів [4]. Однак, на нашу думку, придбання документів до бібліотечного фонду, поточне, ретроспективне комплектування та рекомлектування фонду НБ НУ ОЮА — це вагома ланка інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки, яка в подальшому забезпечує можливість здійснення належного рівня навчального та наукового процесу у ВНЗ. На сьогодні комплектування фонду бібліотеки НБ НУ «ОЮА» являє собою систему, яка поступово намагається стати більш автоматизованою. Даний процес реалізується на засадах науковості, профільності, плановірності та системності за умови попереднього погодження переліку документів для замовлення з керівництвом кафедр Університету, з урахування навчальних планів. Сумісне рішення щодо оформлення замовлення на відповідні видання повинно стати запорукою формування якісного фонду бібліотеки, забезпечення злагодженої роботи між структурними підрозділами. Такий підхід дає змогу заощаджувати та раціонально використовувати кошти, але разом з тим і збагачувати фонд НБ НУ «ОЮА», який буде не лише сховищем знань, але й активним інформаційним посередником.

Основними джерелами комплектування Наукової бібліотеки НУ «ОЮА» можна визначити видавництва та книготоргівельні організації України; редакційно-видавничі центри ВНЗ України та НУ «ОЮА»; подарунки від авторів, організацій, фондів, вищих навчальних закладів як України, так і зарубіжжя.

Ретельний облік усіх нових надходжень до бібліотечного фонду за навчальними дисциплінами дає можливість бібліотеці аналізувати політику комплектування, а для університету дані цієї статистики стають вирішальними під час ліцензування. Цей процес здійснюється з перших років існування НУ «ОЮА». В АБІС Unilib передбачено автоматичний аналіз забезпечення дисциплін. Сьогодні цей модуль автоматизованої бібліотечної системи знаходиться на етапі доопрацювання та змін.

Відповідно до Закону України «Про здійснення державних закупівель», для уникнення тендеру на комплектування бібліотечних фондів сума закупівлі за державні кошти не повинна перевищувати 200 тисяч гривень на рік з жовтня 2015 року. Тільки за такої умови відкриті торги

не проводяться і реалізується можливість оперативного поповнення фонду книгозбірень за ціною видавництва без посередників. Ясна річ, що таким чином бібліотеки знову постають перед вибором щодо участі у тендері.

Вважаємо за доцільне звернути увагу на той факт, що при наданні інформації за Додатком 6 Ліцензійних умов при ліцензуванні аспірантури варто було б розширити перелік п. 2 Звіту щодо інформаційного забезпечення Університету науковими виданнями (друкованими та електронними).

Слід вказати, що інформаційно-аналітична робота НБ Н У О Ю А при наданні відомостей при ліцензуванні — це процес перетворення первинної інформації у вторинну, нову, аналітичну інформацію, яка відповідає вимогам щодо здійснення ліцензування. Головним правилом цього інформаційно-аналітичного процесу можна визначити відповідність аналітичного продукту, створеного у результаті інформаційно-аналітичного процесу, придатність для використання, користь.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 // Офіційний вісник України. – 2016. - № 7. - Ст. 345.
2. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) : постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248945529>
3. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти : Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради МОН України, Протокол № 3 від 29.03.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://goo.gl/K7snEp>
4. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посіб. / В. М. Варенко. – Київ: Університет «Україна», 2014. – С. 21.